

■ Główne postulaty Królestwa Niderlandów na szczyt NATO w Warszawie

Kamil Szubart

Holandia na szczycie NATO w Warszawie (8.-9.07. 2016 r.) będzie reprezentowana przez premiera Marka Rutte oraz ministrów spraw zagranicznych Berta Koendersa i obrony Jeanine Hennis-Plasschaert. Z perspektywy Hagi spotkanie w Warszawie będzie kolejnym po Newport elementem konsolidacji wewnętrznej NATO i jego odpowiedzi na zagrożenia generowane na dwóch strategicznych odcinkach: wschodnim i południowym. Holenderska delegacja, podobnie jak RFN, będzie naciskać na implementację dwutorowej strategii: odstraszania i dialogu (*deterrence and dialogue*), która w najbliższej przyszłości ma zdefiniować rolę NATO.

Według Hagi obie koncepcje powinny odnosić się zarówno do zagrożeń na wschodniej flance NATO generowanych przez neoimperialną politykę Moskwy, jak również wokół południowej i południowo-wschodniej flanki Sojuszu, która zagrożona jest przez obecny kryzys migracyjny i działalność tzw. Państwa Islamskiego. W związku z tym Holandia opowie się za politycznym „odświeżeniem” zobowiązań sojuszniczych, ale również za podjęciem realnych kroków o charakterze polityczno-wojskowym mających na celu wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa wśród członków NATO. Z drugiej strony Holendrzy są za wielopłaszczyznowym i wielokanałowym dialogiem z Rosją zarówno na forum NATO, jak i w ramach OBWE. Dialog oprócz Moskwy ma objąć państwa uczestniczące w programie Partnerstwa dla Pokoju (*PfP*), Stambulskiej Inicjatywie Współpracy i powołanej w Newport koncepcji *Defence Capacity Building Initiative (DCB)* skierowanej do Gruzji, Mołdawii i Jordanii.

Redakcja:

Radosław Grodzki
Jacek Kubera
(redaktor naczelny)
Piotr Kubiak
Krzysztof Malinowski

Korekta:

Hanna Różanek

Nr 255/2016
04.07.16

ISSN 2450-5080

Biuletyny dostępne
także dzięki:
NEWSLETTER IZ
FACEBOOK
SCRIBD
LINKEDIN
TWITTER

Wschodnia flanka NATO

W Newport Holandia zaprezentowała po raz pierwszy na forum NATO ostry zwrot w swojej polityce względem Rosji i konfliktu w Donbasie, co było pokłosiem zestrzelenia nad wschodnią Ukrainą w lipcu 2014 r. pasażerskiego samolotu linii *Malaysia Airlines* (MH17), w którym śmierć poniosło 298 pasażerów i członków załogi, w tym 193 obywateli Holandii. Delegacja holenderska poparła przyjęcie i implementację RAP (*Readiness Action Plan*), a także stała się obok RFN i Norwegii państwem ramowym „tymczasowej szpicy” (*VJTF*). Trzon holenderskich sił stanowili żołnierze służący w ramach 1. Korpusu Niemiecko-Holenderskiego w Münster oraz niemieckiej Dywizji Szybkiego Reagowania (*DSK*).

W związku z tym należy oczekiwać, że w Warszawie holenderska delegacja poprze dalszą implementację RAP i rozwijanie sił *VJTF*. Jednocześnie strona holenderska podtrzyma swoją deklarację o podjęciu się (obok RFN) roli państwa ramowego dla *VJTF* w 2019 r. Holandia poprze również rotacyjne rozmieszczenie wzdłuż wschodniej flanki NATO czterech natowskich batalionów, które będą dowodzone przez USA, Wielką Brytanię, RFN i najprawdopodobniej Kanadę.

Bardzo trudno jest jednak oszacować wkład osobowy Holandii w natowskie bataliony. Biorąc pod uwagę intensyfikację dwustronnej współpracy wojskowej z RFN, holenderscy żołnierze mogą wejść w skład batalionu pod niemieckim dowództwem, który zostanie rozlokowany na Litwie (w sile plutonu lub co najwyżej kompanii, tzn. około 10-15% składu batalionu liczącego docelowo prawie 1 tys. żołnierzy). Wynika to przede wszystkim z obecnego zaangażowania holenderskich sił zbrojnych w misje zagraniczne, m.in. *Resolute Support* w Afganistanie, kontyngent powietrzny na Bliskim Wschodzie, dwustronne inicjatywy obronne, przede wszystkim z RFN, jak również reformy kluczowego komponentu sił zbrojnych - wojsk lądowych. Ponadto na ograniczenie zaangażowania lądowego Holandii we wschodniej Europie wpłynie również fakt, że na 2017 r. planowany jest kolejny udział holenderskich myśliwców w *Baltic Air Policing*.

Holandia poprze decyzję sekretarza generalnego NATO Jensa Stoltenberga z 20 kwietnia 2016 r. o reaktywowaniu spotkań na szczeblu ambasadorów w ramach Rady NATO-Rosja. Dla Holandii wznowienie regularnych spotkań w ramach Rady NATO-Rosja jest jednym z kanałów dwustronnego dialogu służącego redukcji napięcia, co może zapobiec bardzo poważnym incydentom sił zbrojnych obu stron. Holandia poprze również dalsze rozwijanie partnerskiego dialogu z państwami b. ZSRR w ramach *PfP* i posiedzeń Komisji: NATO-Gruzja i NATO-Ukraina. Aczkolwiek w kontekście Ukrainy i Gruzji, Haga popiera Paryż i Berlin, które sprzeciwiają się jakimkolwiek działaniom na rzecz członkostwa Kijowa i Tbilisi w NATO.

Południowa flanka NATO

Holandia podejmie próby zbalansowania aktywności NATO na kilku kierunkach geograficznych w myśl koncepcji „NATO 360 stopni”. Szczególna uwaga zostanie skupiona na południowej i południowo-wschodniej flance NATO. Holandia poprze dalsze działania na Morzu Egejskim *Standing NATO Maritime Group 2*, która została powołana w lutym 2016 r. z inicjatywy ministrów obrony RFN, Turcji i Grecji. W skład natowskich sił, których głównym zadaniem jest wspieranie unijnego FRONTEX-u w zwalczaniu zorganizowanych grup przestępczych zajmujących się przerzutem uchodźców, wchodzi holenderska fregata „Zr. Ms. Van Amstel”.

Holenderska delegacja wyrazi również wolę dalszego uczestnictwa w szerokiej koalicji pod przywództwem USA wymierzonej przeciwko tzw. Państwu Islamskiemu. Niestety pod znakiem zapytania stanie realny wkład militarny Holandii w jej działania. Po szczycie w Newport Haga zdecydowała się wystać w rejon Bliskiego Wschodu swój komponent lotniczy wraz z obsługą naziemną, który liczył początkowo 8 myśliwców F-16AM i 380 żołnierzy, następnie wraz z upływem czasu był stopniowo redukowany. Operujące z Jordanii holenderskie myśliwce przeprowadzały przede wszystkim operacje zwiadowcze nad północnym Irakiem, uczestnicząc w ograniczonych misjach bojowych. W dniu 10 lutego 2016 r. Izba Reprezentantów (izba niższa holenderskiego parlamentu) zdecydowała, że operacje powietrzne holenderskich myśliwców zostaną również rozszerzone na terytorium Syrii, jednocześnie redukując liczbę myśliwców do 4 (w odwodzie 2 dodatkowe) i skład kontyngentu do 200 żołnierzy. Wyznaczono także datę zakończenia misji na dzień 30 czerwca 2016 r., po którym to holenderskie F-16AM miały zostać zrotowane przez Belgów.

Biorąc pod uwagę, że w 2017 r. holenderskie myśliwce zostaną skierowane do pełnienia służby w ramach *Baltic Air Policing*, udział Holandii w międzynarodowej koalicji na Bliskim Wschodzie zostanie prawdopodobnie zredukowany do kontyngentu lądowego liczącego 150 żołnierzy. Holenderski komponent lądowy składa się przede wszystkim z żołnierzy holenderskich sił specjalnych (*KCT*), którzy zajmują się szkoleniem irackiej armii i sił bezpieczeństwa oraz kurdyjskich oddziałów paramilitarnych, tzw. peszmergów.

W sprawie rozwiązania konfliktu w Syrii holenderska delegacja nie przedstawi w Warszawie żadnych konkretnych planów politycznych, cedując całą odpowiedzialność na silniejszych sojuszników, m.in. USA, RFN, Wielką Brytanię i Francję. Nie zmienia to faktu, że Holandia jest żywo zainteresowana przerwaniem krwawego konfliktu, którzy poprzez potężną falę migracyjną również zaczyna destabilizować pozostałe kraje regionu. Holenderskie władze obawiają się również zagrożenia ze strony rodzimych dżihadystów, którzy zdobyte doświadczenie w Syrii i północnym Iraku mogą wykorzystać do przeprowadzenia ataków terrorystycznych w Holandii.

W związku z tym Holandia poprze *DCB* pierwotnie skierowaną do Gruzji, Mołdawii i Jordanii, która być może zostanie w Warszawie również rozszerzona o Irak. Ustanowiona w Newport *DCB* ma na celu zwiększenie obecności NATO w wymienionych państwach bez konieczności angażowania swoich sił zbrojnych. Ma to przede

wszystkim odbywać się poprzez działania szkoleniowe, logistyczne i wsparcie finansowe dla lokalnych sił zbrojnych i bezpieczeństwa. To z punktu widzenia Hagi byłoby najlepszym rozwiązaniem, biorąc pod uwagę jej ograniczone zdolności obronne z racji niskich wydatków na obronę, które w 2015 r. wyniosły 1,13% PKB i były nawet znacznie niższe od natowskiej średniej (1,43%), nie wspominając już o 2% PKB rekomendowanych na szczycie NATO w Lizbonie w 2010 r.

Współpraca w ramach NATO i zwiększenie możliwości obronnych NATO

Holandia od kilku lat intensyfikuje swoją dwustronną współpracę wojskową z RFN. Ma to w pierwszej kolejności utrzymać zdolności bojowe holenderskiej armii na akceptowalnym przez NATO poziomie, co jest niezmiernie trudne w obliczu regularnych cięć w wydatkach obronnych. W Hadze nikt otwarcie nie podważa natowskich zaleceń wydawania na obronę 2% PKB rocznie, aczkolwiek w przypadku holenderskich sił zbrojnych jest to praktycznie niemożliwe do osiągnięcia w ciągu kilku najbliższych lat. Informuje o tym m.in. „NATO Defence Planning Capability Review” 2015/16, który na względnie dobrym poziomie ocenia możliwości bojowe sił powietrznych (63 myśliwce F-16AM) i marynarkę wojenną, natomiast w odniesieniu do sił lądowych nie szczędzi ostrej krytyki. Szczególnie dotyczy to możliwości prowadzenia zakrojonych na szeroką skalę wraz z sojusznikami operacji konwencjonalnych przy wykorzystaniu jednostek pancernych i zmechanizowanych oraz wydatków na cele obronne, które jeśli utrzymają swój poziom, to w 2020 r. mogą spaść do dramatycznego pułapu 1,08% PKB. To z kolei może zagrozić holenderskim planom „państwa ramowego” VJTF w 2019 r.

Holandia obok czterech innych państw członkowskich NATO z Europy uczestniczy w programie *NATO Nuclear Sharing*. W odróżnieniu jednak od RFN, główne siły polityczne nie kontestują obecności na swoim terytorium amerykańskich taktycznych ładunków nuklearnych. Również w najbliższej przyszłości Haga wyraża swoją chęć dalszego uczestnictwa w programie, o czym świadczy fakt, że wszystkie z zamówionych 37 myśliwców F-35 Lightning II, które mają zastąpić dotychczas używane F-16AM, będą miały możliwość przenoszenia taktycznych ładunków nuklearnych (B61-12). W związku z tym należy oczekiwać, że Holandia w Warszawie poprze utrzymanie obecnego *status quo* w tej kwestii.

Delegacja holenderska z pewnością podkreśli konieczność dalszej współpracy pomiędzy NATO i UE. Holenderski głos akcentujący taką potrzebę będzie wzmocniony w Warszawie wynikami brytyjskiego referendum w sprawie *Brexitu*. Wielka Brytania dysponująca największym obok Francji potencjałem militarnym w UE całkowicie opuści Wspólną Politykę Bezpieczeństwa i Obrony (CSDP), co z kolei może przyczynić się do całkowitego załamania tej inicjatywy. Z perspektywy Hagi współpraca pomiędzy NATO i UE jest również ważna w kontekście zagrożeń z Południa. Kryzys migracyjny i terroryzm islamski wymaga przede wszystkim podjęcia działań wykorzystujących środki pozamilitarne, które w tym przypadku są w dyspozycji UE, m.in. EUROPOL, System SIS i FRONTEX.

Podsumowanie

Szczyt NATO w Warszawie będzie służył podkreśleniu zobowiązań sojuszników Holandii. Pomimo że Holandia zacieśnia współpracę wojskową z RFN i popiera wysiłki Berlina na rzecz wznowienia dialogu z Moskwą, to jednak nie trzyma się tak dogmatycznie zapisów Aktu Stanowiącego NATO-Rosja z 1997 r., jak ma to miejsce w przypadku niemieckiej dyplomacji. Dla Hagi wznowienie spotkań Rady NATO-Rosja to kolejny kanał do niwelowania napięcia pomiędzy stronami oraz próba modyfikacji konfrontacyjnego kursu Kremla. Jednocześnie Holandia naciska na skuteczną implementację przez Moskwę porozumienia Mińsk II, które półtora roku po podpisaniu nadal nie zostało w pełni zrealizowane. Holandia przykłada jednocześnie dużą wagę do drugiego głównego kierunku zaangażowania NATO, tzn. tzw. flanki południowej i południowo-wschodniej.

Tezy zawarte w tekście wyrażają jedynie opinie autora.

Tekst powstał w ramach Serii Specjalnej Biuletynów IZ poświęconej przygotowaniom do szczytu NATO w Warszawie (8-9 lipca 2016 r.). W poszczególnych opracowaniach przedstawiono stanowiska wybranych państw członkowskich Sojuszu oraz Rosji wobec głównych problemów bezpieczeństwa międzynarodowego, które będą przedmiotem obrad w Warszawie.

Kamil Szubart - pracownik naukowy Instytutu Zachodniego, zajmuje się problematyką bezpieczeństwa międzynarodowego w stosunkach transatlantyckich oraz polityką zagraniczną i bezpieczeństwa RFN.